

איכות, בטיחות ומדידתם במערכת הבריאות

 Quality, safety and their measurement in healthcare systems

 מרצה: ד"ר מיכאל קוניאבסקי

מטלות סטודנטים	תוכן השיעור	נושא שיעור	
מטלות סטודנטים	מה זה איכות? מה זה בטיחות? מה זה איכות ובטיחות במערכת הבריאות?	מבוא	1
חלוקה לקבוצות של 2 סטודנטים בכל קבוצה קבלת אישור מהמנחה	התקדמות האיכות בתעשייה במאה ה-20 והתפתחות מודלים במערכת הבריאות, דונבדיאן, דמינג, PDCA, RCA, SIGMA SIX	מודלים לאיכות בתעשייה ומערכת הבריאות	2
		מדידת איכות ובטיחות במערכת הבריאות בארץ ובעולם	3
	מדדי תוצא, תהליך, מבנה, קשיים במדידה, תקנון, תיקוף נתונים, משחק בנתונים, הצגה שקופה,	מונה, מכנה, תהליך מדידה, בעיות במדידה	4
בחירת נושא למדד ע"י קבוצה ואישורו ע"י המרצה	תהליך בחירת מדדים, "הפניית זרקור" – הסתת מיקוד מערכת, מדדים "טובים" ומדדים "רעים", פוטנציאל לנזק	מדידת איכות במערכת הבריאות – כיצד בוחרים מדדים בצורה מושכלת?	5
	האם מדידת האיכות נותנת תמורה, מה השפעת המדידה? האם יש רווח מהמדידה, כיצד ניתן למדוד את הרווח הזה אם הוא קיים, למה בכלל למדוד איכות ובטיחות?	מדידת איכות ובטיחות במערכת הבריאות ומה הרווח שזה נותן? כיצד זה משפיע על המערכת?	6
	1. מדידת איכות של המערכת - מה זה נותן למטופל? כיצד להבנות מדדים שיהיו רלוונטיים למטופלים ולא רק למערכת הבריאות 2. בטיחות הטיפול: זרוע פרואקטיבית ורה-אקטיבית	1. מדדים מכוונים למטופל patient reported outcome/experience measures PROM, PREM 2. בטיחות הטיפול: רה-אקטיבי ופרואקטיבי, סקר סיכונים, סבבי בטיחות, מדדי IPSP	7
	1. מה זה אקרדציה, מה ההבדל בין אקרדציה לרישוי מוסד רפואי, קשר בין תהליך אקרדציה איכות ובטיחות במערכת רפואית 2. חוק זכויות החולה, תקנות דיווח מדדי איכות, ועדת בדיקה בקרת איכות, ועדת בדיקה	1. אקרדטציה איכות ובטיחות מדידת איכות במצבי קיצון כגון פנדמיה, מלחמה 2. מסגרת חוקית לפעילות איכות ובטיחות במערכת הבריאות בארץ	8
	דיון בכיתה על בסיס מאמרי דיעות McGlynn EA, Kerr EA, Creating Safe Harbors for Quality Measurement Innovation and Improvement. JAMA. 2016 Jan 12;315(2):129-30. Baker DW, Chassin MR, Measuring and Improving Quality. JAMA. 2016 Jun 28;315(24):2733.	האם יש צורך ביעדי מדידה בתוכנית איכות? מה עושים עם התוצאות של המדידה?	9
	עד 25 דק' לקבוצה, הצגה של המדד, תוצאות מדידה ראשונית, קשיי מדידה, הגבלות, ממצאים, המלצות, דרכי התערבות (ראו פירוט בהנחיות לעבודה)	הצגות סטודנטים	10
		הצגות סטודנטים	11

הנחיות עבודה: בניית מדד איכות \ בטיחות

1. בחר נושא למדד קליני / ניהולי שמטרתו לשפר את העשייה הסייעודית במחלקה בדגש על איכות ו/או בטיחות.
2. קבל אישור לבחירת נושא המדד במייל (עד למפגש 5)
3. הסבר את הרציונל לבחירת המדד (יש להשתמש במאמרים/קווים מנחים רלוונטיים עדכניים **לפחות 2-3**)
4. האם קיים נוהל רלוונטי למדד במדינת ישראל או בשירותי בריאות בעולם? (אם כן, יש להציג את הנוהל)
5. תיאור תהליך קיים בשטח ב 3 מוסדות רפואה גדולים בארץ לכל הפחות
6. בניית המדד (התייחס לקריטריונים הבאים)

הגדר את:

- א. האוכלוסייה
  - ב. המונה
  - ג. מכנה
  - ד. קריטריונים להכללה
  - ה. קריטריונים להוצאה
  - ו. דרכי מדידה ישימים
- י. נקודות כשל (גורמים מעכבים) וחוזק (גורמים מסייעים) אפשריות בביצוע המדד
  - ח. בנה והצג קובץ (אפשר כקובץ אקסל) לאיסוף הנתונים
  - ט. הצג דרכים להטמעה ולהנעת השינוי תוך שילוב בתכנית העבודה של המחלקה/מקום עבודה

הנחיות להצגה בכתה:

- א. העבודה הינה בקבוצות של 2 סטודנטים לכל היותר. מי שלא יעביר את שמות חברי הקבוצה עד לתאריך שהיוגדר יבצע את העבודה כקבוצת יחיד.
- ב. את העבודה יש להציג כמצגת בכיתה במפגש האחרון של הקורס.
- ג. משך ההצגה 30 דקות לכל היותר, חריגה מהזמנים תגרור הורדה בציון
- ד. כל חברי הקבוצה נדרשים לבצע את העבודה במשותף וכן להציג את העבודה ביחד.

הערכה של העבודה:

ציון	פריט	
5	רציונל, רלוונטיות של המדד, התבססות על EBM והנחיות קליניות	1
5	שימוש בנהלים ומאמרים עדכניים ורלוונטיים	2
5	תיאור תהליך הקיים בשטח (לפחות ב 3 ארגונים שונים)	3
14	הגדרת אוכלוסיית המדד	4
14	הגדרת מונה ומכנה	5
14	הגדרת קריטריונים להכללה והוצאה	6
8	דרכי מדידה ישימים	7
10	הצגת טבלה לאיסוף נתונים	8
10	זיהוי ותיאור גורמים מסייעים ומעכבים ביישום המדד	9
10	הטמעת המדד בתוכנית עבודה של הארגון	10
5	הצגה ועמידה בזמנים	11
100	סה"כ	

רשימת קריאה ומקורות נוספים

קריאת חובה :

- Donabedian A. Evaluating the quality of medical care. Milbank Memorial Fund Quarterly, 1966, 44: 166–206.
- Christopher S. Kim; David A. Spahlinger; Jeanne M. Kin; & John E. Billi. Lean health care: What can hospitals learn from a world-class automaker? Journal of Hospital Medicine 2006; 1:191–199.
- Chassin, M.R. Loeb, J.M. Schmalz, S.P. Wachter, R.M. (2010). Accountability measures – Using measurement to promote quality improvement. The New England Journal of Medicine 363.(7): 683-688.
- Kohn KT, Corrigan JM, Donaldson MS. To Err Is Human: Building a Safer Health System. Washington, DC: National Academy Press; 1999
- McGlynn EA, Kerr EA, Creating Safe Harbors for Quality Measurement Innovation and Improvement. JAMA. 2016 Jan 12;315(2):129-30. doi: 10.1001/jama.2015.16858.
- Baker DW, Chassin MR, Measuring and Improving Quality. JAMA. 2016 Jun 28;315(24):2733. doi: 10.1001/jama.2016.4613.
- Chassin MR. Improving the quality of health care: what's taking so long? Health Aff (Millwood). 2013 Oct;32(10):1761-5. doi: 10.1377/hlthaff.2013.0809.

- דוח התוכנית הלאומית לדדי איכות לשנים 2013-2022

https://www.gov.il/BlobFolder/reports/quality-national-prog-2013-2022/he/files_publications_quality_indicators_quality-national-prog-2013-2022.pdf

- דוח התוכנית הלאומית למדדי איכות ברפואת הקהילה

https://www.israelhealthindicators.org/files/ugd/76a237_70019654077f420da09f8b76d4a3aa59.pdf

רשימת קריאה ומקורות נוספים **רשות** :

חוברות הגדרת מדדים של התוכנית הלאומית למדדי איכות המצויים באתר התוכנית :

https://www.health.gov.il/Subjects/Patient_Safety/hospitals/National_plan_dimensions_of_quality/Pages/default.aspx

Ajmi, S. C., Advani, R., Fjetland, L., Kurz, K. D., Lindner, T., Qvindesland, S. A., Ersdal, H., Goyal, M., Kvaløy, J. T., & Kurz, M. (2019). Reducing door-to-needle times in stroke thrombolysis to 13 min through protocol revision and simulation training: a quality improvement project in a Norwegian stroke centre. *BMJ quality & safety*, 28(11), 939–948. <https://doi.org/10.1136/bmjqs-2018-009117>

Niv, Y., Kuniavsky, M., Bronshtein, O., Goldschmidt, N., Hanhart, S., Konson, A., & Mahalla, H. (2021). Performing Duplex within 72 Hours of Transient Ischemic Attack May Decrease Mortality, the Israeli National Program for Quality Indicators experience. *The Israel Medical Association journal : IMAJ*, 23(6), 369–372.

Konson, A., Kuniavsky, M., Bronshtein, O., Goldschmidt, N., Hanhart, S., Mahalla, H., Peri, S., Dollberg, S., & Niv, Y. (2022). Quality of care indicator performance was minimally changed in 2020 despite the COVID-19 pandemic. *Israel journal of health policy research*, 11(1), 9. <https://doi.org/10.1186/s13584-022-00516-x>

Niv, Y., Kuniavsky, M., Bronshtein, O., Goldschmidt, N., Hanhart, S., Levine, D., & Mahalla, H. (2021). Quality Indicators for Prevention of Infection in the Surgical Site: The Israeli National Program for Quality Indicators Experience. *Quality management in health care*, 30(2), 81–86. <https://doi.org/10.1097/QMH.0000000000000312>